

Hải Phòng

Bách khoa toàn thư mở Wikipedia

Hải Phòng

[Thành phố trực thuộc trung ương](#)

Biệt danh: Đất cảng

Địa lý

Tọa độ: [20°51′59″B](#)
[106°40′57″Đ](#)20.866389, 106.6825

Diện tích 1.523,4 km²^[1]

Dân số 2011

Tổng cộng 1.878.500 người^[1]

Mật độ 1.233 người/km²

Dân tộc [Việt](#), [Hoa](#), [Hàn](#), [Nhật](#)

[\[hiên\]](#) Vị trí Hải Phòng trên bản đồ Việt Nam

Hành chính

Quốc gia [Việt Nam](#)

Vùng	Bắc Bộ
Thành lập	19 tháng 7 năm 1888
Chính quyền	
Chủ tịch UBND	Dương Anh Điền
Chủ tịch HĐND	Nguyễn Văn Thành
Bí thư Tỉnh ủy	Nguyễn Văn Thành
Mã hành chính	VN-62
Mã bưu chính	18xxxx
Mã điện thoại	31
Biển số xe	15, 16
Web:	http://www.haiphong.gov.vn/

Toạ độ: [20°51′59″B 106°40′57″Đ](#)20.866389, 106.6825

Hải Phòng còn được gọi là **Thành phố Hoa phượng đỏ**, là một **Thành phố cảng** lớn nhất phía Bắc ([Cảng Hải Phòng](#)) và công nghiệp ở [miền Bắc Việt Nam](#) nằm trong [Vùng duyên hải Bắc Bộ](#). Hải Phòng là thành phố lớn thứ 3^[2] của [Việt Nam](#) sau TP.Hồ Chí Minh, Hà Nội. Hải Phòng còn là 1 trong 5 [thành phố trực thuộc trung ương](#), [đô thị loại 1](#) trung tâm cấp quốc gia, cùng với [Đà Nẵng](#) và [Cần Thơ](#). Tính đến tháng 12/2011, dân số Hải Phòng là 1.907.705 người, trong đó dân cư thành thị chiếm 46,1% và dân cư nông thôn chiếm 53,9%, là thành phố đông dân thứ 3 ở Việt Nam.

Đây là nơi có vị trí quan trọng về kinh tế, xã hội, công nghệ thông tin và an ninh, quốc phòng của vùng Bắc Bộ và cả nước, trên hai hành lang - một vành đai hợp tác kinh tế Việt Nam - Trung Quốc. Hải Phòng là đầu mối giao thông đường biển phía Bắc. Với lợi thế cảng nước sâu nên vận tải biển rất phát triển, đồng thời là một trong những động lực tăng trưởng của [vùng kinh tế trọng điểm Bắc bộ](#). Là Trung tâm kinh tế - khoa học - kĩ thuật tổng hợp của Vùng duyên hải Bắc Bộ và là một trong 2 trung tâm phát triển của [Vùng Kinh tế trọng điểm Bắc Bộ](#). Hải Phòng có nhiều khu công nghiệp, thương mại lớn và trung tâm [dịch vụ](#), [du lịch](#), [giáo dục](#), [y tế](#) và [thủy sản](#) của [vùng duyên hải Bắc Bộ](#) Việt Nam. Hải Phòng là một cực tăng trưởng của tam giác kinh tế trọng điểm phía Bắc gồm Hà Nội, Hải Phòng và Quảng Ninh, nằm ngoài [Quy hoạch vùng thủ đô Hà Nội](#). Hải Phòng còn giữ vị trí tiền trạm của miền Bắc, nơi đặt trụ sở của bộ tư lệnh quân khu 3 và Bộ tư lệnh Hải quân Việt Nam.

Mục lục

- ♦ [1 Địa lí tự nhiên](#)
  - [1.1 Vị trí](#)
  - [1.2 Địa hình](#)
  - [1.3 Tài nguyên](#)
  - [1.4 Khí hậu](#)
- ♦ [2 Lịch sử](#)
  - [2.1 Thời kỳ đầu - thế kỷ 16](#)
  - [2.2 Đầu thế kỷ 16 - cuối thế kỷ 18](#)
  - [2.3 Đầu thế kỷ 19](#)
  - [2.4 Từ 1945 đến nay](#)
  - [2.5 Tên gọi "Hải Phòng"](#)
- ♦ [3 Hành chính](#)
- ♦ [4 Dân cư](#)
  - [4.1 Đặc trưng](#)
  - [4.2 Những nhân vật tiêu biểu](#)
- ♦ [5 Kiến trúc và Quy hoạch đô thị](#)
  - [5.1 Một số công trình kiến trúc tiêu biểu](#)
- ♦ [6 Kinh tế](#)
- ♦ [7 Giao thông](#)
  - [7.1 Hệ thống cảng biển](#)
  - [7.2 Đường sắt](#)
  - [7.3 Đường hàng không](#)
  - [7.4 Đường bộ](#)
  - [7.5 Giao thông đô thị](#)
- ♦ [8 Văn hóa](#)
  - [8.1 Văn học](#)
  - [8.2 Nghệ thuật](#)
  - [8.3 Lễ hội](#)
  - [8.4 Ẩm thực](#)
  - [8.5 Biểu tượng](#)
- ♦ [9 Xã hội](#)
  - [9.1 Giáo dục](#)
  - [9.2 Tôn giáo, tín ngưỡng](#)
  - [9.3 Hạ tầng công nghệ thông tin](#)
  - [9.4 Thể dục, thể thao](#)
  - [9.5 Y tế](#)
- ♦ [10 Du lịch](#)
  - [10.1 Danh lam thắng cảnh](#)
  - [10.2 Khu nghỉ dưỡng](#)
  - [10.3 Khách sạn chuẩn quốc tế](#)
- ♦ [11 Thành phố kết nghĩa](#)
- ♦ [12 Hình ảnh Hải Phòng](#)

- ♦ [13 Xem thêm](#)
- ♦ [14 Chú thích](#)
- ♦ [15 Liên kết ngoài](#)

Địa lí tự nhiên

Hải Phòng được thể hiện bằng màu xám trên ảnh của NASA

Vị trí

Hải Phòng là một thành phố ven biển, phía Bắc giáp tỉnh [Quảng Ninh](#), phía Tây giáp tỉnh [Hải Dương](#), phía Nam giáp tỉnh [Thái Bình](#), phía Đông giáp Vịnh Bắc Bộ thuộc [biển Đông](#) và đảo [Hải Nam](#) - cách huyện đảo [Bạch Long Vĩ](#) khoảng 70 km. Thành Phố cách thủ đô Hà Nội 102 km về phía Đông Đông Bắc.

Điểm cực Bắc của thành phố là xã [Lai Xuân](#) thuộc huyện [Thủy Nguyên](#); cực Tây là xã [Hiệp Hòa](#), huyện [Vĩnh Bảo](#); cực Nam là xã [Vĩnh Phong](#), huyện [Vĩnh Bảo](#); và cực Đông là đảo [Bạch Long Vĩ](#)

Địa hình

Đồi núi, đồng bằng

Địa hình phía bắc của Hải Phòng là vùng [trung du](#), có đồi xen kẽ với [đồng bằng](#) và ngả thấp dần về phía nam ra biển. Khu đồi núi này có liên hệ với hệ núi Quảng Ninh, di tích của nền móng uốn nếp cổ bên dưới, nơi trước đây đã xảy ra quá trình sụt võng với cường độ nhỏ, gồm các loại [cát kết](#), [đá phiến sét](#) và [đá vôi](#) có tuổi khác nhau được phân bố thành từng dải liên tục theo hướng Tây Bắc - Đông Nam từ đất liền ra biển gồm hai dãy chính. Dãy chạy từ [An Lão](#) đến [Đồ Sơn](#) đứt quãng, kéo dài khoảng 30 km có hướng Tây Bắc - Đông Nam gồm các núi: [Voi](#), [Phù Liễn](#), [Xuân Sơn](#), [Xuân Áng](#), [núi Đồi](#), [Đồ Sơn](#), [Hòn Dấu](#). Dãy [Kỳ Sơn](#) - [Tràng Kênh](#) và [An Sơn](#) - [Núi Đèo](#), gồm hai nhánh: nhánh An Sơn - Núi Đèo cấu tạo chính là đá cát kết có hướng tây bắc đông nam gồm các núi [Phù Lưu](#), [Thanh Lãng](#) và Núi Đèo; và nhánh Kỳ Sơn - Trang Kênh có hướng tây tây bắc - đông đông nam gồm nhiều núi đá vôi.

Sông

Sông ngòi ở Hải Phòng khá nhiều, mật độ trung bình từ 0,6 - 0,8 km/1 km². Độ dốc khá nhỏ, chảy chủ yếu theo hướng Tây Bắc Đông Nam. Đây là nơi tất cả hạ lưu của sông Thái Bình đổ ra biển, tạo ra một vùng hạ lưu màu mỡ, dồi dào nước ngọt phục vụ đời sống con người nơi đây. Các con sông chính ở Hải Phòng gồm

1. [Sông Đá Bạc](#) - Bạch Đằng dài hơn 32 km, là nhánh của sông Kinh Môn đổ ra biển ở cửa Nam Triệu, là ranh giới giữa Hải Phòng với Quảng Ninh.
2. [Sông Cấm](#) dài trên 30 km là nhánh của [sông Kinh Môn](#), chảy qua nội thành và đổ ra biển ở [cửa Cấm](#).
3. [Sông Lạch Tray](#) dài 45 km, là nhánh của [sông Kinh Thầy](#), từ Kênh Đồng ra biển bằng cửa Lạch Tray qua địa phận Kiến An, An Hải và cả nội thành.
4. [Sông Văn Úc](#) dài 35 km chảy từ [Quí Cao](#), đổ ra biển qua [cửa sông](#) Văn Úc làm thành ranh giới giữa hai huyện An Lão và Tiên Lãng.
5. [Sông Thái Bình](#) có một phần là ranh giới giữa Hải Phòng với [Thái Bình](#).
6. [Sông Bạch Đằng](#)
7. Ngoài ra còn có nhiều con sông khác khá nhỏ nằm ở khu vực nội thành quận Hồng Bàng.

Bờ biển và biển

Bờ biển Hải Phòng dài trên 125 km, thấp và khá bằng phẳng, nước biển Đồ Sơn hơi đục nhưng sau khi cải tạo nước biển đã có phần sạch hơn, cát mịn vàng, phong cảnh đẹp. Ngoài ra, Hải Phòng còn có đảo Cát Bà là khu dự trữ sinh quyển thế giới có những bãi tắm đẹp, cát trắng, nước trong xanh cùng các vịnh Lan Hạ... đẹp và kì thú. Cát Bà cũng là đảo lớn nhất thuộc khu vực Vịnh Hạ Long.

Tài nguyên

- ♦ Tài nguyên đất đai: Hải Phòng có diện tích đất là 1507,57 km², trong đó diện tích đất liền là 1208,49 km². Tổng diện tích đất sử dụng là 152,2 nghìn ha trong đó đất ở chiếm 8,61%; đất dùng cho nông nghiệp chiếm 33,64%; đất lâm nghiệp chiếm 14,45%; còn lại là đất chuyên dụng.^[1]

Nằm ở ven biển nên chủ yếu là đất phèn, đất mặn, phù sa, đất đồi feralit màu nâu vàng.

- ♦ Tài nguyên rừng: Hải Phòng có khu rừng nguyên sinh trên đảo Cát Bà, là nơi dự trữ sinh quyển Thế giới. Điều đặc biệt là khu rừng này nằm trên đá vôi, một trạng thái rừng rất độc đáo.
- ♦ Tài nguyên nước: Là nơi tất cả các nhánh của sông Thái Bình đổ ra biển nên Hải Phòng có mạng lưới sông ngòi khá dày đặc, mang lại nguồn lợi rất lớn về nước. Ngoài ra, tại Tiên Lãng còn có mạch suối khoáng ngầm duy nhất ở đồng bằng sông Hồng, tạo ra Khu du lịch suối khoáng nóng Tiên Lãng được nhiều người biết đến.
- ♦ Tài nguyên biển: bờ biển Hải Phòng trải dài trên 125 km, mang lại nguồn lợi rất lớn về cảng, góp phần phát triển thành cảng cửa ngõ quốc tế của cả miền Bắc và cả nước. Ngành du lịch ở đây cũng rất phong phú với những bãi tắm sạch đẹp như Cát Bà, Đồ Sơn cùng

với phong cảnh hữu tình tạo nguồn lợi lớn cho du lịch, Cát Bà còn có các rặng san hô, hệ thống hang động, biển có nhiều loại hải sản có giá trị kinh tế.

- Tài nguyên khoáng sản: Hải Phòng có tài nguyên đá vôi nhiều, và có mỏ đá vôi ở Thủy Nguyên.

Khí hậu

Thời tiết Hải Phòng mang tính chất **cận nhiệt đới ẩm ẩm** đặc trưng của thời tiết miền Bắc Việt Nam: mùa hè nóng ẩm, mưa nhiều, mùa đông khô và lạnh, có 4 mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông tương đối rõ rệt. Nhiệt độ trung bình vào mùa hè là khoảng 32,5 °C, mùa đông là 20,3 °C và nhiệt độ trung bình năm là trên 23,9 °C. Lượng mưa trung bình năm là khoảng 1600 – 1800 mm. Độ ẩm trong không khí trung bình 85 - 86%.

Tuy nhiên, Hải Phòng có một chút khác biệt so với Hà Nội về mặt nhiệt độ và thời tiết. Do giáp biển, thành phố này ấm hơn 1 °C vào mùa đông và mát hơn 1 đến 2 độ vào mùa hè.

 Khí hậu													
Tháng	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Năm
Trung bình tối cao °F	68	68	73	82	90	91	91	90	88	84	77	72	81
Trung bình tối thấp °F	55	59	64	70	75	79	79	79	75	72	64	59	69
Lượng mưa inch													
Trung bình tối cao °C	20	20	23	28	32	33	33	32	31	29	25	22	27
Trung bình tối thấp °C	13	15	18	21	24	26	26	26	24	22	18	15	20,7
Lượng mưa mm	26	30	42	91	170	242	260	305	209	121	57	24	1.577

Lịch sử

Thời kỳ đầu - thế kỷ 16

Theo các kết quả khảo cổ học Cái Bèo (**Cát Bà**) (thuộc văn hóa Hạ Long),^[s] Tràng Kênh (**Thủy Nguyên**), Núi Voi (**An Lão**) (thuộc **văn hóa Đông Sơn**, đã xác định vùng đất này từ là nơi đã có cư dân Việt cổ sinh tụ, làm ăn. Theo thư tịch cũ, toàn địa bàn **xứ Đông (Hải Dương)** xưa - bao gồm cả Hải Phòng ngày nay - thời **Hùng Vương** thuộc bộ Dương Tuyền, là một trong 15 bộ của nhà nước **Văn Lang**.

Dưới thời **Bắc thuộc**, những năm đầu **Công nguyên**, các vùng đất thuộc địa bàn Hải Phòng như nội thành Hải Phòng ngày nay, huyện **Thủy Nguyên**, huyện **An Lão**, huyện **Tiên Lãng**, huyện **Vĩnh Bảo**... theo truyền thuyết cũng như thần phả làng xã còn lưu truyền, là nơi nữ tướng **Lê Chân** (?-43) về gây dựng căn cứ và tuyển mộ nghĩa quân chống quân **Đông Hán** dưới ngọn cờ của **Hải Bà Trưng**. Nữ tướng Lê Chân cũng là người có công đầu trong việc khai phá lập nên

trang [An Biên](#) xưa (còn được biết đến là trấn *Hải Tân Phòng Thủ*) - tiền thân của thành phố Hải Phòng ngày nay.

Là nơi chiếm giữ vị trí chiến lược quan trọng, địa thế hiểm trở, là cửa ngõ vào Đại La - Thăng Long, các vương triều Việt Nam đã từng có những chiến tích lừng lẫy trong lịch sử chống lại sự xâm lược của láng giềng phương Bắc với các chiến thắng trên [sông Bạch Đằng](#) như [trận Bạch Đằng, 938](#) của [Ngô Quyền](#), [trận Bạch Đằng, 981](#) của [Lê Hoàn](#) và [trận Bạch Đằng, 1288](#) của [Trần Hưng Đạo](#).

Thời [Lê sơ](#), toàn bộ địa bàn Hải Phòng ngày nay thuộc trấn [Hải Dương](#) (một trong Thăng Long Tứ Trấn) hay còn được gọi là [xứ Đông](#), và là miền duyên hải cực đông của xứ này.

Đầu thế kỷ 16 - cuối thế kỷ 18

Phố [Paul Bert](#) thời thuộc Pháp.

Năm 1527, [Mạc Đăng Dung](#) lên ngôi, lập nên [nhà Mạc](#) với trung tâm quyền lực đặt ở [Thăng Long](#). Năm 1529, Mạc Thái Tổ (Mạc Đăng Dung) nhường ngôi cho con trai cả là [Mạc Đăng Doanh](#) để lui về quê hương Cổ Trai làm Thái Thượng Hoàng. Ông đã cho xây dựng làng Cổ Trai từ một làng chài ven biển thuộc huyện Nghi Dương, phủ [Kinh Môn](#) của trấn Hải Dương khi đó (ngày nay là xã Ngũ Đoan thuộc huyện [Kiến Thụy](#) của thành phố Hải Phòng) trở thành kinh đô thứ hai của nhà Mạc ([Dương Kinh](#)) tồn tại đồng thời với trung tâm Thăng Long. Mạc Đăng Dung lấy Nghi Dương làm trung tâm của [Dương Kinh](#), cắt phủ Thuận An ở trấn Kinh Bắc và các phủ Khoái Châu, Tân Hưng, Kiến Xương, Thái Bình ở trấn Sơn Nam cho lệ thuộc vào Dương Kinh. Vốn xuất thân từ cư dân làm nghề chài lưới và buôn bán ven biển, Mạc Đăng Dung và [nhà Mạc](#) thuộc số ít các triều đại phong kiến Việt Nam coi trọng phát triển công thương nghiệp, đặc biệt là nền kinh tế sản xuất hàng hóa (điển hình là đồ gốm sứ) thay vì tập trung chủ yếu vào kinh tế tiểu nông truyền thống.

[Dương Kinh](#) được xây dựng như một kinh đô thu nhỏ, với vai trò là kinh đô thứ hai của nhà Mạc sau trung tâm quyền lực ở [Thăng Long](#). Theo những mô tả của các bộ chính sử ([Đại Việt sử ký toàn thư](#), Đại Việt thông sử), văn bia cổ còn lưu lại và hiện trường được phát lộ cùng khối lượng hiện vật phong phú thu được qua các đợt khai quật khảo cổ thì Dương Kinh bao gồm quần thể kiến trúc cung điện, lầu các với quy mô trải rộng như Các Dương Tự, điện Tường Quang, Phúc Huy, phủ Hưng Quốc, đồn binh, kho lương và cả một trường Quốc học song song với Quốc Tử Giám tại Thăng Long; ngoài ra còn có các đình, chùa được xây mới hoặc tu bổ, cùng với hệ thống đê bao ngăn nước mặn và chống lũ lụt. Ngoài ra, nhà Mạc còn cho xây dựng một số thương cảng trên bến dưới thuyền làm nơi giao thương như phố Lỗ Minh Thị, An Quý, Do Nha.

Khác với các cung điện ở Đình Bảng ([Bắc Ninh](#)) dưới thời Lý, Thiên Trường ([Nam Định](#)) dưới thời Trần, hay Lam Kinh ([Thanh Hóa](#)) thời Lê sơ vốn chủ yếu là nơi nghỉ ngơi, thờ tự của các vua chúa và hoàng tộc, Dương Kinh thời Mạc còn có vai trò như một trung tâm kinh tế, giao thương quan trọng nằm sát biển cùng với [Thăng Long](#), [Phố Hiến](#) nằm sâu trong đất liền. Ngày nay, các nhà sử học Việt Nam có chung nhận định Dương Kinh thời Mạc không chỉ là kinh đô hướng biển mà còn là đô thị ven biển đầu tiên trong lịch sử Việt Nam.

Nhà Mạc thất thủ ở Thăng Long (1592), phải rút lên đất [Cao Bằng](#), tướng nhà Lê-Trịnh là [Trịnh Tùng](#) đã đem quân đốt phá, san phẳng các công trình kiến trúc được xây dựng thời Mạc trên địa bàn Dương Kinh. Trải qua hơn 200 năm sau với các triều đại từ [Lê Trung Hưng](#) (Lê-Trịnh) đến [nhà Tây Sơn](#) và cuối cùng là [nhà Nguyễn](#), địa bàn Hải Phòng bây giờ nằm trong địa phận quản lý của trấn Hải Dương rồi tỉnh Hải Dương (1831) về sau.

Sau khi Dương Kinh triều Mạc bị phá hủy cuối thế kỷ XVI, tiếp đến giai đoạn Trịnh - Nguyễn phân tranh kéo dài suốt 2 thế kỷ XVII - XVIII đã hình thành nên sự phân chia [Đàng Trong](#) - [Đàng Ngoài](#). Trong thời kỳ này, miền duyên hải thuộc địa bàn Hải Phòng ngày nay vẫn giữ một vai trò quan trọng trong quan hệ thương mại giữa xứ Đàng ngoài với các thuyền buôn phương Tây (đặc biệt là người Hà Lan và người Anh) bên cạnh sự hình thành và phát triển của [Phố Hiến](#).

Trong những thư tịch của các nhà hàng hải, thương nhân châu Âu có liên quan đến xứ Đàng ngoài trong thế kỷ XVII - XVIII thì ngoài 2 đô thị chính lúc đó là Kẻ Chợ (Thăng Long) và phố Hiến còn nhắc nhiều đến 2 địa danh khác là *Batshaw* (còn được viết là *Batsha*) và *Domea* nằm trong khoảng vĩ độ 20°45' và 20°50' bắc thuộc vùng [Đồ Sơn](#) - [Tiên Lãng](#) ngày nay.

Domea, một cảng cửa khẩu quốc tế quan trọng của xứ Đàng ngoài^[6], đóng vai trò như tiền cảng của Phố Hiến, nơi hiếm hoi trên toàn lãnh thổ Việt Nam lúc đó, người nước ngoài, trong đó chủ yếu là người [Hà Lan](#) được thật sự tự do sinh sống và buôn bán. Trong thời kỳ này nhiều loại rau có nguồn gốc từ xứ lạnh như bắp cải, su hào, súp lơ... đã được các thuyền buôn Hà Lan mang tới và phổ biến cho dân địa phương cách gieo trồng. Di chỉ thương cảng Đò Mè (*Domea*) ngày nay được hầu hết các nhà nghiên cứu lịch sử và khảo cổ xác định thuộc địa bàn làng An Dụ, xã Khởi Nghĩa, phía bắc huyện [Tiên Lãng](#) ngày nay.

Nhà hàng hải người Anh ở thế kỷ XVII là [William Dampier](#) có viết về *Batsha* (*Batshaw*) và *Domea* trong cuốn sách *Du hành và Khám phá* năm 1688. Theo Dampier viết, đi từ biển vào đầu tiên là qua *Batsha*, sau đến *Domea*, rồi đến *Hean* (phố Hiến) và cuối cùng là tới *Cachao* (Kẻ Chợ hay Thăng Long). Theo như mô tả của [William Dampier](#), cư dân sống ở làng chài mang tên *Batsha* (thuộc khu vực bán đảo [Đồ Sơn](#) ngày nay) không chỉ làm nghề đánh cá mà còn làm hoa tiêu dẫn đường cho những thuyền buôn phương Tây vào vùng cửa [sông Thái Bình](#) thuộc khu vực các huyện [Tiên Lãng](#) và [Vĩnh Bảo](#) (Hải Phòng). Đây là khu vực chủ yếu ở [Đàng Ngoài](#), nơi mà các thương thuyền đến từ phương Tây như [Hà Lan](#) hay [Vương quốc Anh](#) được tự do ra vào, buôn bán trao đổi hàng hoá và lưu trú lâu dài vào thời đó.

Nhưng không phải chỉ những nhà hàng hải hay thương nhân châu Âu mới chú ý đến vai trò của *Batsha* (*Batshaw*) trên con đường thương mại của xứ Đàng Ngoài mà đến cả những tên tuổi vĩ đại trong lịch sử khoa học như [Isaac Newton](#) và [Pierre-Simon Laplace](#) cũng nhắc đến địa danh *Batsha* trong các tác phẩm của họ bởi hiện tượng thủy triều đặc biệt ở vùng biển [Đồ Sơn](#).

Trong tác phẩm khoa học kinh điển Principia Mathematica (tên gọi tắt là [Các nguyên lý](#)) của nhà vật lý kiêm toán học vĩ đại người Anh [Isaac Newton](#) xuất bản bằng tiếng [Latin](#) lần đầu vào năm 1687 có nhắc đến địa danh *cảng Batsham* nằm trong vĩ độ 20°50' bắc, thuộc *vwang quoc Tunquini* (xứ [Đàng Ngoài](#)), nơi mà thủy triều lên xuống chỉ một lần trong ngày.^[7] Newton cũng cho biết ông có được thông tin đó từ những nhà hàng hải, những người có thể đã từng du hành tới [Đàng Ngoài](#) trong thế kỷ XVII.

Cuối thế kỷ XVIII, một nhà vật lý kiêm toán học vĩ đại khác là [Pierre-Simon Laplace](#) (người được giới khoa học mệnh danh là Newton của nước Pháp) đã nhắc lại hiện tượng thủy triều ở *cảng Batsha* của *vwang quoc Tunking (Tunquin)* trong tác phẩm nổi tiếng của ông xuất bản bằng [tiếng Pháp](#) năm 1796 có tựa đề *Exposition du système du monde*.^[8]

Hơn 90 năm sau những ghi chép của William Dampier, Abbé Richard ở thế kỷ XVIII trong cuốn sách *Lịch sử Đàng Ngoài* xuất bản ở Paris (Pháp) năm 1778 với nhiều chi tiết mô tả về *Domea*: “Cách cửa sông 5 hoặc 6 hải lý có một thành phố khác gọi là *Domea*, nhỏ hơn Phố Hiến nhưng lại rất nổi tiếng với người nước ngoài và nó ở trong một cái vụng được tạo bởi dòng sông đối diện với nó. Họ thả neo và chỉ ở nơi này họ mới được phép đặt cơ sở để tiến hành buôn bán...”.

Bản đồ châu Á của Johann Matthias Hase, xuất bản ở Nuremberg (Đức) năm 1744 cũng đánh dấu *Domea* như là một địa danh quan trọng ở khu vực xứ Đàng Ngoài.

Do những biến động của lịch sử Việt Nam giai đoạn cuối thế kỷ XVIII cùng chính sách bế quan tỏa cảng của các triều đại phong kiến về sau đã làm cho hoạt động ngoại thương gần như đình trệ, kéo theo sự suy tàn của nhiều làng nghề sản xuất cùng những thương cảng quan trọng một thời, trong đó có Domea.

Đầu thế kỷ 19

Sau khi [nhà Nguyễn](#) chính thức được thành lập năm 1802 và kiểm soát gần như toàn bộ lãnh thổ Việt Nam như ngày nay nhưng ảnh hưởng về chính trị và kinh tế của xứ Đàng Ngoài bao gồm phần lớn miền Bắc Việt Nam đã không còn như thời trước. Hệ quả của chính sách bế quan tỏa cảng của triều đình Huế cùng sự buông lỏng cai trị đối với phần Đông Bắc đất nước đã khiến nhiều vùng đất thuộc địa bàn Hải Phòng khi đó thường xuyên ở vào tình trạng bất ổn chính trị, đời sống nhân dân bấp bênh do thiên tai và nạn hải tặc từ miền nam Trung Hoa.

Năm 1871 - 1873, [Bùi Viện](#), được sự tiến cử với vua [Tự Đức](#) của Doanh điền sứ [Doãn Khuê](#), đã thực hiện việc xây dựng một bến cảng bên cửa [sông Cấm](#) mang tên [Ninh Hải](#) và một căn cứ phòng ngự bờ biển ở liền kề bên, gọi là nha Hải phòng sứ^[9]. Khi [Pháp](#) đánh chiến [Bắc Kỳ](#) lần thứ nhất năm 1873-1874, nhà Nguyễn phải ký [Hòa ước Giáp Tuất](#), trong đó quy định nhà Nguyễn phải mở cửa thông thương các cảng Ninh Hải (Hải Phòng) thuộc tỉnh Hải Dương và Thị Nại tỉnh [Bình Định](#), để đổi lấy việc Pháp rút quân khỏi [Bắc Kỳ](#). Sau đó tại cảng Ninh Hải này, nhà Nguyễn và Pháp lập nên một cơ quan thuế vụ chung, quản lý việc thương mại ở vùng cảng này gọi là *Hải Dương thương chính quan phòng*. Từ đây tên gọi *Hải Phòng* chính thức được nhắc đến về mặt địa lý.

Bản đồ Hải Phòng năm 1920.

Năm 1887, thực dân Pháp tách một số huyện ven biển của tỉnh Hải Dương nằm lân cận cảng Ninh Hải ra để thành lập tỉnh Hải Phòng. Ngày **19 tháng 7** năm 1888, Tổng thống Pháp **Sadi Carnot** kí sắc lệnh thành lập thành phố Hải Phòng - thành phố Hải Phòng chính thức có tên trên bản đồ Liên bang Đông Dương. Theo sắc lệnh thành phố Hải Phòng được tách ra từ tỉnh Hải Phòng, phần còn lại của tỉnh Hải Phòng lập thành **tỉnh Kiến An**. Về mặt hành chính, thành phố Hải Phòng là một **nhương địa** nên thời kỳ này thuộc quyền trực trị của Pháp thay vì dưới thể chế bảo hộ của xứ **Bắc Kỳ**. Vào cuối **thời Pháp thuộc** khoảng thập niên 1940, dân số Hải Phòng tính được 73.000 người, chiếm địa vị thành phố lớn thứ 4 sau **Sài Gòn**, **Chợ Lớn**, và **Hà Nội**.^[10]

Dưới thời **Pháp thuộc**, cuối thế kỷ 19 đầu thế kỷ 20, Hải Phòng đứng ngang hàng với Hà Nội, **Sài Gòn**, là thành phố cấp I. Là hải cảng lớn nhất của xứ **Bắc Kỳ**, đầu mối giao thông quan trọng trên đường hàng hải quốc tế và là một trung tâm công nghiệp, Hải Phòng đã trở thành một trong những cái nôi đánh dấu sự ra đời của giai cấp công nhân và phong trào công nhân Việt Nam đấu tranh chống lại sự áp bức bóc lột của **thực dân Pháp**. Hải Phòng là một trong những trung tâm của phong trào cách mạng cả nước trong các cao trào cách mạng 1930-1931, 1936-1939 và 1939-1945.

Từ 1945 đến nay

Từ ngày 15-8-1945 đến ngày 25-8-1945, chính quyền tay sai dưới chế độ thực dân rồi phát xít ở Hải Phòng, Kiến An (tỉnh) đã bị lực lượng cách mạng lật đổ, chính quyền cách mạng được thiết lập. Ngày 20-11-1946, cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp bùng nổ ở Hải Phòng.

Ngày 13-5-1955, Hải Phòng được giải phóng hoàn toàn, chính quyền nhân dân tiếp quản thành phố từ tay quân đội Pháp. Kể từ đó, ngày 13 tháng 5 hằng năm được chọn làm ngày giải phóng thành phố.

Ngày 27-10-1962, Thành phố Hải Phòng như ngày nay được Quốc hội nước **Việt Nam dân chủ cộng hòa** ra quyết định thành lập trên cơ sở hợp nhất thành phố Hải Phòng cũ và **tỉnh Kiến An**.

Trong giai đoạn 1955-1975, với vai trò là thành phố Cảng lớn nhất miền Bắc, tiếp nhận phần lớn hàng viện trợ quốc tế và là căn cứ xuất phát của **Đường Hồ Chí Minh trên biển**. Vì vậy trong các cuộc leo thang đánh phá miền Bắc, máy bay của không quân Mỹ đã tập trung bắn phá ác liệt Hải Phòng, tiến hành phong tỏa Cảng, nhằm hủy diệt đầu mối giao thông vận tải, ngăn chặn chi viện

của miền Bắc cho miền Nam và của quốc tế với Việt Nam. Nhiều nhà máy, công trình xây dựng, bến cảng, đường giao thông, cầu phà và khu dân cư bị phá hủy hoàn toàn.

Kể từ trận đầu bắn rơi máy bay Mỹ trên đảo [Bach Long Vĩ](#) (26-3-1965) đến chiến thắng oanh liệt trong chiến dịch 12 ngày đêm cuối năm 1972, quân và dân Hải Phòng đã chiến đấu trên 4000 trận, bắn rơi 317 máy bay Mỹ (trong đó có 5 *pháo đài bay* B52), 28 lần bắn cháy tàu chiến của hải quân Mỹ. Do những thành tích trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, thành phố đã được nhà nước trao tặng [Huân chương Độc lập](#) hạng nhất, [Huân chương Kháng chiến](#) hạng nhất, [Huân chương Chiến công](#) hạng nhất và [Huân chương Sao vàng](#) (1985).

Sau khi thống nhất đất nước (1975), Hải Phòng là một trong 3 [thành phố trực thuộc trung ương](#) của nước [Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam](#) (cùng với [Hà Nội](#) và [Thành phố Hồ Chí Minh](#)).

Tên gọi "Hải Phòng"

Như vậy, nguồn gốc địa danh Hải Phòng có thể là từ:

- Tên gọi rút ngắn trong cụm từ *Hải tân phòng thủ*, của nữ tướng Lê Chân đầu thế kỉ 1.
- Tên gọi rút ngắn từ tên gọi của một cơ quan đời Tự Đức trên đất Hải Dương: *Hải Dương thương chính quan phòng*
- Tên Hải Phòng có thể bắt nguồn từ ti sở nha *Hải phòng sứ* hay *đồn Hải Phòng* do [Bùi Viên](#) lập từ năm 1871 đời Tự Đức, với căn cứ như sau: "*Bến cảng trên sông Cẩm trước khi gọi là Hải Phòng đã được gọi là Ninh Hải, địa danh Ninh Hải được dùng chính thức trong giấy tờ, sử sách của ta từ trước khi có tên Hải Phòng cho đến khi bị tên Hải Phòng loại hẳn*".^{[[m\]](#)]}

Trong quá khứ bom đạn, người Hải Phòng gắn bó với những cái tên nhà "máy Tơ", "máy Chai", "máy Bát", "máy Chi",..., rồi cơ khí như nhà máy cơ khí "Ca-rông", "Com-ben", "Sắc-rích",..., các rạp chiếu phim "Khánh Nạp", "Công Nhân", các con phố, đường "", những tên ngõ "Đất Đỏ" (nay là ngõ Hoàng Quý), ngõ "Lửa Hồng", ngõ "Đá"... Có 2 câu thơ

“ *Hải Phòng có bến Sáu kho*
Có sông Tam Bạc có lò Xi măng ”

Hành chính

Hải Phòng là 1 trong 3 thành phố trực thuộc trung ương đầu tiên của Việt Nam ngay sau 1975 cùng với TP.HCM và Hà Nội. Chủ tịch Hội đồng Nhân dân thành phố Hải Phòng hiện nay là ông Nguyễn Văn Thành - Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Thành ủy.

Thành phố Hải Phòng gồm 7 quận nội thành, 6 huyện ngoại thành và 2 [huyện đảo](#) ; (228 đơn vị cấp xã 70 phường, 10 thị trấn và 148 xã):

Đơn vị hành chính	Số phường (xã, thị trấn)	Diện tích (km ²) (2009)	Dân số (người) (Điều tra dân số 1/4/2009)	Mật độ (người/km ²)
A- Toàn Thành phố	70 phường, 10 thị trấn, 148 xã	1.505,74	1.837.173	1.220,11
1- Quận Dương Kinh	6 phường	45,85	48.700	1.062,16
2- Quận Đồ Sơn	7 phường	42,37	44.514	1.050,6
3- Quận Hải An	8 phường	88,39	103.267	1.168,31
4- Quận Kiến An	10 phường	29,6	97.403	3.290,64
5- Quận Hồng Bàng	11 phường	14,27	101.625	7.121,58
6- Quận Ngô Quyền	13 phường	10,97	164.612	15.005,65
7- Quận Lê Chân	15 phường	12,31	209.618	17.028,27
B- Cộng các Quận	70 phường	243,76	769.739	3.157,77
8- Huyện An Dương	1 thị trấn + 15 xã	98,29	160.751	1.635,47
9- Huyện An Lão	2 thị trấn + 15 xã	113,99	132.316	1.160,77
10- Huyện đảo Bạch Long Vĩ	-	4,5	902	200,4
11- Huyện đảo Cát Hải	2 thị trấn + 10 xã	323,1	29.676	91,84
12- Huyện Kiến Thụy	1 thị trấn + 17 xã	107,5	126.324	1.175,1
13- Huyện Tiên Lãng	1 thị trấn + 22 xã	191,2	141.288	738,95
14- Huyện Vĩnh Bảo	1 thị trấn + 29 xã	180,5	173.083	958,91
15- Huyện Thủy Nguyên	2 thị trấn + 35 xã	242,8	303.094	1.248,32
C- Cộng các Huyện	10 thị trấn và 148 xã	1.261,98	1.067.434	845,84

Nguồn: Số liệu về dân số lấy từ **Kết quả toàn bộ Tổng điều tra dân số và nhà ở ngày 1/4/2009** tại website của Tổng cục Thống kê.

Dự kiến đến năm 2025, Hải Phòng sẽ tiến hành chia tách các huyện cũ để thành lập thêm 5 quận mới: Bến Rừng, Bắc Sông Cấm, Tây Bắc, An Dương và Trảng Cát - Cát Hải. Nâng tổng số quận lên thành 12 quận, mở rộng vùng trung tâm.

Dân cư

Đặc trưng

Phụ nữ Hải Phòng năm 1904

Năm 1897 tức vài năm sau khi thành lập, Hải Phòng có dân số 18.480.^[12] Người Hải Phòng mang những dấu ấn đậm nét của người dân miền biển mà vẫn thường được gọi là *ăn sóng nói gió*.

Những cư dân vùng ven biển Hải Phòng (trải dài từ huyện [Thủy Nguyên](#) cho tới huyện [Vĩnh Bảo](#) ngày nay) chính là những người đi tiên phong trong công cuộc khai phá tạo dựng nên mảnh đất có tên là Hải Tân Phòng Thủ những năm đầu [Công nguyên](#) khi nữ tướng anh hùng [Lê Chân](#) về đây gây dựng căn cứ chống quân [Đông Hán](#). Nhưng lịch sử hình thành và phát triển đô thị Cảng biển Hải Phòng như ngày hôm nay chỉ thực sự được quan tâm đúng mức vào giai đoạn nửa sau thế kỷ 19 khi [thực dân Pháp](#) đẩy mạnh quá trình khai thác [thuộc địa](#) ở [Đông Dương](#). Điều đó góp phần tạo nên sự đa dạng và phức tạp trong thành phần cư dân nơi đây, với những nét khác biệt so với nhiều địa phương khác tại Việt Nam cùng thời điểm.

Từ những năm cuối thế kỷ 19 đầu thế kỷ 20 dưới thời [Pháp thuộc](#), Hải Phòng cùng với [Sài Gòn](#) có vai trò như những cửa ngõ kinh tế của [Liên bang Đông Dương](#) trong giao thương với quốc tế ở vùng [Viễn Đông](#). Vì thế ở thời điểm đó tại Hải Phòng tập trung nhiều thành phần dân di cư tới sinh sống lập nghiệp. Cộng đồng [người Việt](#) lúc đó ngoài cư dân địa phương còn đón nhận nhiều dân di cư tới từ nhiều tỉnh thành của miền Bắc như [Hà Nội](#) - [Hà Tây](#), [Hải Dương](#), [Nam Định](#), [Thái Bình](#), [Hưng Yên](#)... Nhiều người trong số đó dù không sinh ra tại Hải Phòng nhưng đã gắn bó với thành phố Cảng trong những năm tháng đáng nhớ của sự nghiệp. Điển hình là những nhà hoạt động cách mạng và sau là những người giữ trọng trách của [Đảng](#) như [Nguyễn Đức Cảnh](#), [Tô Hiệu](#), [Nguyễn Văn Linh](#)^[13], [Lê Quang Đạo](#), nhạc sĩ [Đỗ Nhuận](#), nhà thơ [Thê Lữ](#), nhà văn [Nguyễn Hồng](#), cùng những doanh nhân giàu lòng yêu nước như [Nguyễn Sơn Hà](#), [Bach Thái Bưởi](#)... Trong những năm tháng [kháng chiến chống Mỹ](#) ác liệt, Hải Phòng là nơi tiếp nhận một số lượng lớn những cán bộ cách mạng từ miền Trung và miền Nam tập kết ra Bắc. Nhiều người đã lập gia đình tại Hải Phòng để rồi sau ngày thống nhất đất nước, đã đưa gia đình trở lại quê hương miền Nam. Một số người nổi tiếng trong các lĩnh vực kinh doanh, giải trí tại Việt Nam hiện nay như [Đặng Thành Tâm](#), [Ngọc Sơn \(ca sĩ\)](#), [Duy Mạnh](#) đều có cha là người miền Nam tập kết còn

mẹ là người Hải Phòng. Ngoài ra, trong giai đoạn này cũng có nhiều con em các gia đình cách mạng sinh ra tại miền Nam sau đó được gửi ra miền Bắc, sống và học tập trong những năm niên thiếu tại Trường Học sinh miền Nam trên địa bàn Hải Phòng. NSND [Trà Giang](#) có thể là người nổi tiếng nhất trong số này.

Trong số những cộng đồng người nước ngoài cư trú lâu dài tại Hải Phòng dưới thời Pháp thuộc, cộng đồng [người Pháp](#) có ảnh hưởng lớn nhất về mọi mặt. Đó có thể là những viên chức của chính quyền thuộc địa, sĩ quan quân đội, thương nhân, nhà công nghiệp hay dân di cư thông thường. Nhiều người trong số này đã kết hôn với người Việt bản xứ. Điển hình là trường hợp của nhà dân tộc học và nhân chủng học nổi tiếng [Georges Condominas](#) sinh năm 1921 tại Hải Phòng, có cha là người Pháp còn mẹ là người lai ba dòng máu Việt - Hoa - [Bồ Đào Nha](#). Ngoài ra, có [Michel Henry](#) (1922 - 2002), nhà triết học người Pháp, sinh năm 1922 tại Hải Phòng, trở về Pháp năm lên 7 tuổi. Nhưng gần như tất cả người Pháp đã rời khỏi thành phố sau khi Hải Phòng được giải phóng ngày 13-5-1955. Họ chủ yếu đi bằng tàu biển vào [Sài Gòn](#) hoặc trở về [Pháp](#). Sau trường hợp của Georges Condominas và Michel Henry, còn có nghệ sĩ tạo hình bong bóng nổi tiếng [Fan Yang](#) (hiện giữ 17 [kỷ lục Guinness](#) thế giới), sinh năm 1962 tại [Việt Nam](#), có cha là người Pháp gốc [Hungary](#) còn mẹ là người Hải Phòng.

Cộng đồng [người Hoa](#) ở Hải Phòng thời điểm đó vào loại đông nhất ở miền Bắc ([Bắc Kỳ](#)) và trở thành cộng đồng người nước ngoài có ảnh hưởng lớn tại Hải Phòng về mặt thương mại (tòa nhà [Bảo tàng Hải Phòng](#) hiện nay được xây dựng năm 1919, nằm trên đường Điện Biên Phủ, trước kia vốn là trụ sở của Ngân hàng Pháp - Hoa thời thuộc địa). Nhiều người Hoa cũng kết hôn với người Việt và định cư qua nhiều thế hệ tại vùng đất cửa biển. Trải qua nhiều biến cố lịch sử, ngày nay họ vẫn đóng vai trò là một bộ phận cư dân của thành phố.

Sự kết hợp giữa các yếu tố Á - Âu, Việt - Pháp, Việt - Hoa, Pháp - Hoa đã để lại những dấu ấn còn đậm nét trong những di sản về [văn hóa](#), [ngôn ngữ](#), [kiến trúc](#) và [âm thực](#) tại Hải Phòng ngày nay. Đây cũng là một trong những lý do có ảnh hưởng đến tính cách đặc trưng của người Hải Phòng: cởi mở, phóng khoáng, mạnh mẽ, trực tính, nhạy bén trong kinh doanh buôn bán và dễ tiếp nhận những cái mới. Nhiều người con đất Cảng đi lập nghiệp xa quê lâu năm nhưng vẫn giữ được phần nhiều những nét tính cách *rất Hải Phòng* đó.

Những nhân vật tiêu biểu

Bài chi tiết: [Danh sách nhân vật liên quan với Hải Phòng](#)

Bài theo thể loại: [Người Hải Phòng](#)

Nhiều người có đóng góp trong các lĩnh vực văn hóa, khoa học, nghệ thuật, kinh tế, chính trị, giải trí, thể thao... ở Việt Nam cũng như trên thế giới là những người sinh ra tại Hải Phòng hoặc có nguyên quán ở Hải Phòng. Cũng có nhiều người dù không sinh ra tại Hải Phòng nhưng mảnh đất cửa biển là nơi đã nuôi dưỡng tài năng, lưu dấu những năm tháng đáng nhớ trong cuộc đời và sự nghiệp của họ. Tiêu biểu trong số đó có nữ tướng [Lê Chân](#), các nhà hoạt động cách mạng [Tô Hiệu](#), [Nguyễn Đức Cảnh](#); nhà văn [Nguyễn Hồng](#), nhà thơ [Thế Lữ](#), nhà thơ [Thanh Tùng](#), nhạc sĩ [Đỗ Nhuận](#), NSND [Trà Giang](#); các doanh nhân [Nguyễn Sơn Hà](#), [Bach Thái Bưởi](#). Một số trường hợp đặc biệt như nhà nhân chủng học [Georges Condominas](#), nhà triết học [Michel Henry](#) là những người gốc Pháp nhưng sinh ra và sống thời thơ ấu tại Hải Phòng. Ngoài ra, còn trường hợp của

nghệ sĩ tạo hình bong bóng [Fan Yang](#) có mẹ là người Hải Phòng. [Đỗ Mười](#), [Hoàng Hữu Nhân](#), [Đặng Văn Minh](#) và [Đoàn Duy Thành](#) cũng từng là Bí thư, Chủ tịch của Hải Phòng trong một thời gian dài.

Kiến trúc và Quy hoạch đô thị

Bài chi tiết: [Kiến trúc đô thị Hải Phòng](#)

[Nhà hát thành phố Hải Phòng](#)

Kiến trúc của thành phố Hải Phòng là sự pha trộn hài hòa giữa 2 nền văn hóa Á - Âu. Sự pha trộn này tạo ra cho thành phố một nét đẹp đô thị riêng biệt, vừa thanh lịch, vừa mạnh mẽ. Đến thời điểm 2011, Hải Phòng còn giữ được nhiều khu phố với kiến trúc khá nguyên vẹn từ thời Pháp thuộc. Như ở quận Hồng Bàng, nhiều phố với những biệt thự do người Pháp xây dựng vẫn được giữ nguyên về tổng thể, tập trung các cơ quan hành chính sự nghiệp. Ở quận Hồng Bàng có khu phố Tàu gần Chợ Sắt (phố Khách nay là phố Phan Bội Châu và phố Trung Quốc nay là phố Lý Thường Kiệt) có những nét giống như khu vực Chợ Lớn ở TP.HCM, đặc biệt là phố Tam Bạc nằm ngay bên con sông Tam Bạc thơ mộng, trên bến dưới thuyền, từng là đề tài cho nhiều họa sĩ^[14].

Một nét độc đáo về đô thị Hải Phòng còn là những dòng sông. Những con sông chảy trong lòng thành phố hiện đại cùng với những cây cầu lớn nhỏ bắc qua. Hiện nay thành phố có khoảng 20 cây cầu lớn nhỏ, lớn nhất là [cầu Bính](#) - một trong những cây cầu dây văng lớn nhất Đông Nam Á.

Thành phố đang được quy hoạch theo 5 hướng giống như 5 cánh phượng ra biển, đồng thời bám theo những dòng sông lịch sử như sông Cấm, Tam Bạc, Lạch Tray,... để xứng tầm là một đô thị đặc biệt và thành phố dịch vụ cảng văn minh, hiện đại trong tương lai rất gần.^[14] Theo quy hoạch, đến năm 2015 Hải Phòng sẽ cơ bản trở thành thành phố công nghiệp cùng với Quảng Ninh, đi trước cả nước 5 năm và dự kiến vào trước năm 2020, muộn nhất là 2025 sẽ là thành phố thứ 3 xếp loại đô thị đặc biệt và tầm nhìn từ năm 2025 đến năm 2050 sẽ trở thành thành phố quốc tế.^[15]

Một số công trình kiến trúc tiêu biểu

[Tượng đài nữ tướng Lê Chân](#)

- ♦ [Nhà hát thành phố Hải Phòng^{\[16\]}](#) (quen gọi là "Nhà hát Lớn" của thành phố): Công trình kiến trúc lâu đời tọa lạc ở trung tâm thành phố. Cùng với [Nhà hát lớn Hà Nội](#) và [Nhà hát thành phố Hồ Chí Minh](#) tại TP Hồ Chí Minh, Nhà hát thành phố Hải Phòng là một trong số ít những nhà hát được Pháp xây dựng tại [Đông Dương](#).

Trên khu vực quảng trường Nhà hát lớn của Thành phố còn có địa danh [Quán Hoa^{\[17\]}](#) gồm 5 quán bán hoa được xây dựng từ thời Pháp thuộc với đường nét kiến trúc đình làng cổ Việt nam. Khi xây dựng quán hoa, các bộ phận được làm sẵn từ nơi khác rồi mang đến lắp ráp chỉ trong một đêm.

- ♦ [Bảo tàng Hải Phòng](#): Trưng bày các hiện vật và thông tin về lịch sử thành phố từ thời tiền sử tới nay. Tòa nhà Bảo tàng Hải Phòng vốn là trụ sở của Ngân hàng Pháp-Hoa thời Pháp thuộc, được xây dựng theo [kiến trúc gỗ-tích](#) từ cuối thập niên 1910.^[18]
- ♦ Ngoài ra còn có các công trình như [Bưu điện thành phố Hải Phòng](#), [Trụ sở Ngân hàng nhà nước](#), [Trung tâm triển lãm VHNT Hải Phòng](#), [Trung tâm hội nghị thành phố Hải Phòng](#), [Tượng đài nữ tướng Lê Chân](#), Khu đền thờ Trạng Trình [Nguyễn Bình Khiêm](#)...

Kinh tế

Bài chi tiết: [Kinh tế Hải Phòng](#)

Catbi Plaza.

Hải Phòng là một "trung tâm kinh tế quan trọng" của miền bắc nói riêng và của cả Việt Nam nói chung. Dưới thời Pháp thuộc, Hải Phòng là thành phố cấp 1, ngang hàng với Sài Gòn và Hà Nội. Những năm cuối thế kỷ 19, người Pháp đã có những đề xuất xây dựng Hải Phòng thành "thủ đô kinh tế" của Đông Dương.^[19]

Ngày nay, Hải Phòng là một trong những trung tâm kinh tế quan trọng nhất của Việt Nam, từ năm 2005 đến nay luôn đứng trong top 5 các tỉnh thành phố đóng góp ngân sách nhiều nhất cả nước, cụ thể là luôn đứng ở vị trí thứ 4 sau [Thành phố Hồ Chí Minh](#), [Bà Rịa - Vũng Tàu](#), và [Hà Nội](#). Năm 2009, thu ngân sách nhà nước của địa phương đạt 34.000 tỉ đồng. Năm 2011, thu ngân sách trên địa bàn thành phố đạt 47.725 tỷ đồng, tăng 19% so với năm 2010.^[20] Dự kiến năm 2012, Thành phố tổng thu ngân sách 56 470 tỷ đồng. Trong bảng xếp hạng về [Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh](#) của Việt Nam năm 2011, thành phố Hải Phòng xếp ở vị trí thứ 45/63 tỉnh thành.^[21]

Hải Phòng là trung tâm phát luồng hàng xuất nhập khẩu lớn nhất miền Bắc. Đến nay, Hải Phòng đã có quan hệ xuất nhập khẩu hàng hoá với trên 40 nước và vùng lãnh thổ trên thế giới. Trung tâm Hội chợ triển lãm quốc tế Hải Phòng là trung tâm hội chợ lớn nhất của Việt Nam hiện nay. Hải Phòng đang phấn đấu để trở thành một trong những trung tâm thương mại lớn nhất của cả nước.^[22]

Giao thông

Bài chi tiết: [Giao thông Hải Phòng](#)

Khu cảng biển Hải Phòng

Với vị trí là đầu mối giao thông quan trọng, là cửa ngõ ra biển của toàn miền Bắc. Hải Phòng hội đủ tất cả các loại hình giao thông là đường bộ, đường sắt, đường thủy, đường không và hệ thống cảng biển.

Hệ thống cảng biển

Hải Phòng có vị trí chiến lược, là cửa ngõ ra biển kết nối với thế giới của cả [miền Bắc](#). Do vậy hệ thống [cảng biển](#) của thành phố được chú trọng đầu tư mở rộng từ rất sớm. Vào những năm cuối thế kỷ 19, đầu thế kỷ 20, Hải Phòng đã được [người Pháp](#) xây dựng như một [trung tâm thương mại](#), tài chính và đặc biệt nhất là cảng biển có tiếng tăm của [Thái Bình Dương](#). Đầu thế kỷ XX, cảng Hải Phòng đã có mối quan hệ gắn bó với nhiều cảng lớn ở [Đông Nam Á](#), [châu Á](#), [châu Đại Dương](#), [Bắc Mỹ](#), ven [Ấn Độ Dương](#), [Đĩa Trung Hải](#), [Đại Tây Dương](#), biển [Bắc Âu](#)...^[19]

[Cảng Hải Phòng](#) là một **cụm cảng biển tổng hợp cấp quốc gia**, cùng với Cảng Sài Gòn là 1 trong 2 hệ thống cảng biển lớn nhất Việt Nam, hiện đang được Chính Phủ nâng cấp. Cảng Hải Phòng nằm trên tuyến đường giao thông trên biển, kết nối [Singapore](#) với [Hồng Kông](#) và các cảng của [Đông Á](#) và [Đông Bắc Á](#).

Ngoài cảng biển, ở Hải Phòng còn có hơn 20 [bến cảng](#) khác với các chức năng khác nhau, như vận tải chất hóa lỏng ([xăng](#), [dầu](#), [khí đốt](#)), bến cảng đóng tàu, bến cho [tàu vận tải đường sông](#) nhỏ có trọng tải 1-2 tấn ("tàu chèo") như [cảng sông Vật Cách](#), [cảng sông Sở Dầu](#).

Đường sắt

Hải Phòng có một tuyến đường sắt là tuyến [Hà Nội - Hải Phòng](#), do Pháp xây dựng từ năm 1901 đến ngày 16.6.1902 thì hoàn thành và đưa vào sử dụng. Hiện được sử dụng để vận chuyển hành khách và hàng hóa, tuyến đường sắt này đang có kế hoạch được nâng cấp và điện khí hóa tuyến đường sắt này dài 102 km, gần như song song với quốc lộ 5A, đi qua địa phận các tỉnh thành: Hải Phòng, [Hải Dương](#), [Hưng Yên](#), [Hà Nội](#).^[23] Ga Hải Phòng là ga hành khách cuối cùng trên tuyến [đường sắt](#) Hà Nội- Hải Phòng. Cùng với ga Huế và ga Nha Trang, [ga Hải Phòng](#) nằm trong số ít những ga đường sắt vẫn còn giữ được nguyên vẹn nét kiến trúc thời Pháp thuộc.^[24]

Đường hàng không

Ở Hải Phòng hiện chỉ có 1 sân bay phục vụ dân sự, [Sân bay quốc tế Cát Bi](#) là sân bay đầu tiên của miền Bắc xây dựng từ thời Pháp thuộc. Sân bay này ban đầu xây dựng phục vụ mục đích quân sự. Hiện nay [Vietnam Airlines](#) và [Jetstar Pacific Airlines](#) đang khai thác đường bay Hải Phòng - Thành phố Hồ Chí Minh với 42 chuyến một tuần phục vụ vận tải hành khách. [Vietnam Airlines](#) mới đây đưa vào hoạt động đường bay Hải Phòng - Đà Nẵng với 7 chuyến một tuần (trước đây đã từng khai thác đường bay Hải Phòng - Macao (bay thuê chuyến) và Hải Phòng - Paris (thời chiến tranh)).^[25]

Thành phố đang thực hiện nâng cấp sân bay Cát Bi theo tiêu chuẩn sân bay dân dụng cấp 4E, giai đoạn 1 đến năm 2015, bảo đảm tiếp nhận được máy bay B747 hạn chế tải trọng, B777-300, B777-200, A321. Xây dựng mới đường băng số 2, với kích thước dài 3050m, rộng 60m. Sân đỗ máy bay được mở rộng thành 8 vị trí đỗ. Cải tạo đường băng số 1(cũ) thành đường lăn dài 3.050m, rộng 44m. Tổng vốn đầu tư giai đoạn 1 là 5 nghìn tỷ đồng.

Thành phố có dự án xây dựng thêm một [cảng hàng không quốc tế Hải Phòng](#) dự kiến đặt tại huyện [Tiên Lãng](#). Đây là Dự án có khả năng sẽ là sân bay lớn nhất tại miền Bắc với quy mô khoảng 6000 ha với tổng vốn đầu tư dự tính hiện thời qua 3 giai đoạn đến 2030 là hơn 8 tỉ USD.^[26]

Đường bộ

[Cầu Bính](#)

Các tuyến đường huyết mạch nối Hải Phòng với các tỉnh thành khác như: [Quốc lộ 5](#), [quốc lộ 10](#), quốc lộ 37, và các tuyến đường cao tốc như [Đường cao tốc Hà Nội - Hải Phòng](#), đường cao tốc ven biển [Quảng Ninh - Hải Phòng - Ninh Bình](#).

Là nơi toàn bộ các nhánh hạ lưu của sông Thái Bình đổ ra biển nên Hải Phòng có mạng lưới sông ngòi dày đặc. Chính vì điều đó, việc xây dựng cầu đường trở nên rất quan trọng đối với thành phố này.

Một số công trình cầu tiêu biểu như: [cầu Bính](#) bắc qua [sông Cấm](#) nối giữa quận Hồng Bàng và huyện [Thủy Nguyên](#), được cho là một trong những cây cầu đẹp nhất Đông Nam Á; [cầu Lạc Long](#) bắc qua sông [Tam Bạc](#), thuộc quận Hồng Bàng, và được xem đây là cây cầu có đường dẫn đẹp nhất thành phố; và [cầu Quay](#) còn gọi là cầu Xe Lửa, bắc qua sông Tam Bạc, "cây cầu lịch sử" được xây dựng vào thời thời Pháp thuộc.^[27]

Giao thông đô thị

Thành phố Hải Phòng có khoảng [600 tuyến đường phố](#), nằm trong 7 quận nội thành. Đường dài nhất là đường Phạm Văn Đồng, dài 14.5 km. Ngắn nhất là phố Đội Cấn, nối từ phố Lê Lợi đến phố Lương Văn Can thuộc quận Ngô Quyền, chỉ dài hơn 70 mét.

Năm 2011, Thủ tướng đã phê duyệt kết quả đàm phán dự án "Phát triển giao thông đô thị thành phố Hải Phòng" với tổng mức đầu tư 276,611 triệu USD. Dự án này được thực hiện trong 5 năm, từ năm 2011 và dự kiến hoàn thành vào năm 2016. Dự án bao gồm xây dựng tuyến đường trục đô thị Hải Phòng dài 20 km từ xã Lê Lợi (An Dương) đến quận Hải An và các cầu trên tuyến gồm xây mới cầu Niệm 2, cầu Đồng Khê vượt qua sông Lạch Tray và đường Trường Chinh, hầm chui cầu Rào, cải tạo cầu Niệm hiện tại. Cũng trong dự án này, thành phố sẽ thí điểm xây dựng tuyến xe buýt công cộng từ trung tâm đi Tiên Lãng, Vĩnh Bảo. Đồng thời, vận hành nâng cao thể chế năng lực quản lý giao thông vận tải, lập và thực hiện quy hoạch về giao thông đô thị, vận tải công cộng...

Hầu hết các quận huyện của Hải Phòng đều có các bến xe vận chuyển hành khách và hàng hóa.

Biển xe máy 4 số theo thứ tự từ F đến S. Biển xe máy 5 số phân theo quận huyện có kí hiệu 15A1 đến 15N1. Trong khi đó biển ô tô 4 số gồm các đầu số 16K, 16H, 16L, 16M, 16N, 16R, 16LD,...và biển ô tô 5 số gồm các loại 15A, 15B, 15C, 15D, 15R, 15LD,...

Văn hóa

Bài chi tiết: [Văn hóa Hải Phòng](#)

Văn học

Nhắc đến một Hải Phòng trong văn học là người ta nghĩ ngay đến tên tuổi nhà văn [Nguyễn Hồng](#) và ngược lại nhắc đến sự nghiệp sáng tác của Nguyễn Hồng thì không thể bỏ qua những tác phẩm viết về con người cũng như mảnh đất đã góp phần nuôi dưỡng tài năng văn chương của ông. Nguyễn Hồng không sinh ra tại Hải Phòng (quê gốc của ông ở Nam Định) nhưng những năm tháng đáng nhớ nhất trong cuộc đời ông gắn liền với từng góc phố, bến tàu và những con người lam lũ cùng khổ nơi đất Cảng. Đó là cảm hứng để có một thiên tiểu thuyết *Bỉ Vỏ* ra đời.

Rất nhiều người Hà Nội và trên cả đất nước đã từng biết và xúc động khi nghe tuyệt phẩm "Em ơi Hà Nội phố" của nhạc sĩ Phú Quang. Nhưng ít người biết rằng, lời ca trong "Em ơi Hà Nội phố" chỉ là một đoạn trong trường ca cùng tên của nhà thơ Phan Vũ, một trường ca cho đến tận bây giờ vẫn được cho là hay nhất về Hà Nội. Phan Vũ, cũng giống như Đoàn Chuẩn là những người con của Hải Phòng, đã cảm nhận, đã yêu và viết cho Hà Nội những tuyệt phẩm rất giá trị mà ngay cả người Thủ Đô cũng chưa chắc đã so được...

Nghệ thuật

Hải Phòng là nơi đã sản sinh và nuôi dưỡng nhiều tài năng nghệ thuật lớn của đất nước.

Mỹ thuật

Hải Phòng không phải là trung tâm nghệ thuật lớn như Hà Nội, Huế, TP Hồ Chí Minh. Các họa sỹ, nhà điêu khắc của Hải Phòng hoạt động nghệ thuật trong một môi trường ít nhiều buồn tẻ và khó khăn. Nhiều họa sỹ đã chọn cho riêng mình một môi trường nghệ thuật khác và đã không còn sinh sống ở Hải Phòng nữa. Tuy nhiên dù còn ở Hải Phòng hay không, tất cả họ đều có một phong cách nghệ thuật mạnh mẽ đậm chất miền biển. Các tên tuổi lớn về hội họa được sinh ra tại Hải Phòng là [Mai Trung Thứ](#), [Trần Văn Cẩn](#), [Trần Đình Thọ](#). Kế theo là các nghệ sỹ khác như [Tho Vân](#), [Lê Viết Sử](#), Nguyễn Mạnh Cường, [Nguyễn Hà](#), Đặng Hương, Khắc Nghi, Quốc Thái, Phạm Ngọc Lâm, Sơn Trúc, Quang Ngọc, Đặng Tiến, Quang Huân, Đình Quân, Việt Anh... Lớp các họa sỹ và nhà điêu khắc trẻ thế hệ 7x phải kể đến: [Vũ Thăng](#), [Nguyễn Ngọc Dân](#), [Vũ Nghi](#), [Nguyễn Viết Thắng](#), [Mai Duy Minh](#)...

Sân khấu, Điện ảnh

Nền văn hoá sân khấu của Hải Phòng ngày càng được nâng cao. Hiện có rất nhiều nhóm kịch nói đang hoạt động, đem lại hiệu quả rất cao. Với người dân Hải Phòng và cả nước, có lẽ thân thuộc nhất là nghệ sỹ hài [Quang Thắng](#) hay đạo diễn [Văn Lương](#) với chương trình truyền hình "[Ơi Hải Phòng](#)" phát sóng hàng tuần trên VTV4. Và các bộ phim hấp dẫn, gây tiếng vang lớn lấy bối cảnh, cuộc sống người Hải Phòng lên những thước phim: "[Nước mắt của biển](#)", "[Con mắt bão](#)", "[Sóng ở đáy sông](#)"

Âm nhạc

Nền văn hóa cổ của Hải Phòng, còn lưu đọng đến bây giờ những điệu hát dân ca, những tích chèo, múa rối... như hát trù, hát đúm ở Thủy Nguyên; hát chèo, nhạc múa rối ở [Tiên Lãng](#), [Vĩnh Bảo](#); các điệu hò kéo thuyền vùng ven biển... Những làn điệu ấy gắn liền với nền văn minh lúa nước, tạo thành bản sắc của cư dân vùng đất nơi đầu sóng ngọn gió.

Nếu [Bình Định](#) được gọi là đất thơ, nơi sản sinh và nuôi dưỡng tài năng của những nhà thơ lớn như [Chế Lan Viên](#), [Hàn Mặc Tử](#), [Xuân Diệu](#) thì Hải Phòng là mảnh đất đã sản sinh, nuôi dưỡng những tên tuổi của nền âm nhạc hiện đại Việt Nam như nhạc sĩ [Văn Cao](#), [Hoàng Quý](#), [Đoàn Chuẩn](#), [Đỗ Nhuận](#), [Trần Chung](#), [Ngô Thụy Miên](#) rồi [Duy Thái](#) sau này. Hải Phòng cùng với Hà Nội được coi là 2 cội nguồn hình thành nên nền âm nhạc hiện đại của Việt Nam. Từ những thập niên 30, 40 của thế kỷ 20, các nhạc sĩ tiên phong của [Tân nhạc](#) Việt Nam tại Hải Phòng và Hà

Nội thường xuyên có sự giao lưu, trao đổi với nhau trong các sáng tác cũng như xuất bản (in ấn) tác phẩm. Tại Hải Phòng khi đó quy tụ những nhạc sĩ hàng đầu của nền tân nhạc như các nhạc sĩ lập nên [nhóm Đồng Vọng](#): [Lê Thương](#), [Hoàng Quý](#), Hoàng Phú, Canh Thân, [Văn Cao](#)... - nhóm nhạc đã góp phần làm nên nền [tân nhạc](#) Việt Nam, rồi nhạc sĩ [Đoàn Chuẩn](#), [Đỗ Nhuận](#), nhà thơ-nhạc sĩ [Nguyễn Đình Thi](#), Vũ Trọng Hối, Lương Vĩnh...

Sau khi Hải Phòng được giải phóng ngày 13-5-1955 và nhất là trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, hình ảnh thành phố cảng hiên ngang bất khuất trong mưa bom bão đạn, người dân đất Cảng vừa chiến đấu vừa sản xuất để bảo vệ và xây dựng đất nước đã tạo cảm hứng cho các nhạc sĩ sáng tác nên hàng loạt các ca khúc mang âm điệu hào hùng đi vào lòng người như "Thành phố Hoa phượng đỏ" (Hải Như, Lương Vĩnh), "Bến cảng quê hương tôi" ([Hò Bắc](#)), "Chiều Cát Bà" (Văn Lương), "Thành phố của em" ([Văn Dung](#)), "Chiều trên bến cảng" ([Nguyễn Đức Toàn](#))... Nhiều ca khúc sau này trở thành những nhạc phẩm được nhiều người yêu thích, những bài ca đi cùng năm tháng. Đặc biệt, ca khúc "Thành phố Hoa phượng đỏ" (thơ: Hải Như, nhạc: Lương Vĩnh) được chọn làm nhạc hiệu Đài Phát thanh - Truyền hình Hải Phòng và được coi như bài hát truyền thống của người dân thành phố Cảng dù đang sống ở trong nước hay ngoài nước.

Lễ hội

Cũng như mọi địa phương trên cả nước, Hải Phòng cũng là nơi có các lễ hội mang đậm bản sắc văn hoá Việt Nam.

- Liên hoan Du lịch "Đồ Sơn biển gọi" : diễn ra vào ngày 30-4 đến 2-5 hàng năm với nhiều hoạt động sôi nổi, hấp dẫn nhằm quảng bá về du lịch Hải Phòng.
- [Hội chơi trâu Đồ Sơn](#): Ngày Hội chơi trâu là ngày vui nhất trong những ngày hội làng ở Đồ Sơn. Bởi lẽ, ngày Hội vừa mang tinh thần thượng võ của dân tộc, vừa là biểu tượng bao đời của nền nông nghiệp Việt Nam, con trâu gắn liền với xứ sở trồng lúa nước.
- [Hội vật cầu làng Kim](#) (Kim Sơn, Kiến Thụy) sáng mùng 6 tháng Giêng
- [Lễ hội đua thuyền rồng trên biển Đồ Sơn](#)
- [Lễ hội làng cá Cát Bà](#)
- [Lễ hội núi Voi](#) (huyện An Lão)
- [Lễ hội Hoa Phượng đỏ](#): đây là hoạt động du lịch mới của thành phố, bắt đầu từ năm 2012.

Ẩm thực

Bài chi tiết: [Ẩm thực Hải Phòng](#)

Ẩm thực Hải Phòng bình dị và dân dã, không cầu kỳ nhưng đậm đà khó quên. Nơi đây nổi tiếng với các món [hải sản](#). Các nhà hàng hải sản ở khu vực [Đồ Sơn](#) nổi tiếng với tôm cua cá mực rất tươi và giá phải chăng. Phong cách chế biến hải sản ở Hải Phòng theo phong cách dân dã, nhấn mạnh thực chất và vị tươi ngon của nguyên liệu nhiều hơn sự cầu kỳ trong gia vị và cách chế biến.

Các món ăn như [bánh đa cua](#), [bún cá](#), [bánh mỳ cay](#), cơm cháy hải sản, ốc cay, nem cua bể ([nem vuông](#)), giờ đây đã quá quen thuộc và nổi tiếng. Những món ăn này có thể được tìm thấy trên đường phố của những nơi khác như TP.Hồ Chí Minh, [Hà Nội](#),... nhưng được thưởng thức chúng

trên [Thành phố Hoa phượng đỏ](#) vẫn là lý tưởng nhất vì sự lựa chọn nguyên liệu tươi ngon cùng với những bí quyết ẩm thực riêng của người đầu bếp. Ẩm thực Hải Phòng đã từng được quảng bá sang [Châu Âu](#) tại [lễ hội biển Brest 2008 \(Cộng hòa Pháp\)](#) và đã gây được tiếng vang lớn.^{[28][29]}

Ngoài ra, Hải Phòng còn nổi tiếng với nhiều món ăn khác như [lẩu bè bè](#), nộm giá, thịt san biển, [sủi dìn](#), [bánh bèo](#),... Một số món ăn không thể thưởng thức ở những nơi khác mà chỉ có tại Hải Phòng.

Biểu tượng

[Hoa phượng đỏ](#)

Từ lâu, hoa phượng đỏ (hay [phượng vĩ](#)) đã trở thành biểu tượng của thành phố cảng Hải Phòng. Đối với mỗi người Hải Phòng, dù già hay trẻ, dù đang sống tại thành phố hay sống xa quê hương thì vẫn luôn giữ trong ký ức một màu đỏ rực khó phai của hoa [phượng vĩ](#) hai bên bờ [hồ Tam Bạc](#) mỗi độ hè về. Cây [phượng vĩ](#) được người Pháp du nhập vào Việt Nam từ cuối thế kỷ 19, có đặc điểm sinh thái là bắt đầu nở hoa vào những ngày đầu mùa hè, mùa hoa phượng kéo dài trong khoảng 1 tháng (từ đầu [tháng 5](#) đến hết [tháng 6](#)) đúng vào thời điểm bắt đầu mùa du lịch biển của Hải Phòng và ngày giải phóng thành phố (13 tháng 5). Dù ngày nay phượng vĩ được trồng khắp mọi nơi tại Việt Nam nhưng nhắc đến Hải Phòng người ta vẫn thường gọi bằng cái tên đầy thi vị là [Thành phố Hoa phượng đỏ](#). Nguồn gốc của tên gọi đó có thể bắt nguồn từ một bài hát rất nổi tiếng về Hải Phòng. Bài hát [Thành phố Hoa phượng đỏ](#) được nhạc sĩ Lương Vĩnh phổ nhạc từ bài thơ cùng tên của nhà thơ Hải Như viết năm 1970. Vượt qua sự thử thách của thời gian, bài hát có sức lay động đặc biệt đối với mỗi người Hải Phòng, nhất là với những ai đang sống xa thành phố quê hương. Bài hát đã được chọn làm nhạc hiệu của Đài Phát thanh Truyền hình Hải Phòng và được xem như bài hát truyền thống của những người con đất Cảng.

Đường Phạm Văn Đồng của Hải Phòng từ cầu Rào - Đồ Sơn chính thức được công nhận là con đường trồng nhiều cây phượng nhất của Việt Nam. Trên chiều dài hơn 20 km này được trồng 3.068 cây phượng.

Ngoài biểu tượng về hoa phượng, [Nhà hát lớn Hải Phòng](#) nằm ngay giữa quảng trường trung tâm thành phố bao năm qua cũng được coi như biểu tượng kiến trúc đặc trưng của Hải Phòng. Nhà hát được xây dựng vào năm 1904, hoàn thành năm 1912 theo thiết kế của kiến trúc sư người Pháp với nguyên vật liệu mang từ Pháp sang. Cùng với Nhà hát lớn tại Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh thì đây là số ít những nhà hát được người Pháp xây dựng tại Việt Nam thời kỳ thuộc địa.

Xã hội

Giáo dục

Bài chi tiết: [Giáo dục Hải Phòng](#)

Tham mưu trường Hải quân Mỹ thăm Đại Học Hàng Hải

Với lợi thế là một thành phố trực thuộc trung ương, Hải Phòng là một trung tâm giáo dục lớn của Việt Nam. Các trường của Hải Phòng đều có cơ sở vật chất rất tốt và toàn diện.

Hiện nay (2012), trên địa bàn thành phố có 5 trường Đại học và học viện, 16 trường Cao đẳng, 26 trường Trung cấp chuyên nghiệp, 56 trường Trung học phổ thông và hàng trăm trường học từ bậc học cơ sở tới ngành học mầm non. Hải Phòng cũng là địa phương duy nhất có học sinh đạt giải Olympic quốc tế trong 16 năm liên tiếp.^[30]

Tiêu biểu có:

- [Trường Đại học Hàng hải Việt Nam](#) (Vietnam Maritime University) là trường đại học đầu ngành của Việt Nam chuyên đào tạo các ngành liên quan đến hàng hải.
- [Trường Trung học phổ thông năng khiếu Trần Phú](#) là trường Trung học phổ thông được xếp hạng thứ 3 toàn quốc tính theo thành tích trong các kỳ thi học sinh giỏi Quốc gia.
- [Trường Trung học phổ thông Ngô Quyền, Hải Phòng](#). Trường trước kia mang tên là [trường Bonnal](#), một ngôi trường danh tiếng khắp đất [Bắc Kì](#), cũng là ngôi trường lâu đời nhất Hải Phòng, thứ 2 miền Bắc, ngôi trường mang đậm nét kiến trúc thời Pháp.
- [Trường Trung học phổ thông Thái Phiên, Hải Phòng](#). Thành lập vào năm 1960, trường cấp III Thái Phiên - nay là trường trung học phổ thông Thái Phiên đã trở thành đứa con đầu lòng của sự nghiệp giáo dục trung học phổ thông xã hội chủ nghĩa của thành phố Hải Phòng.

Tôn giáo, tín ngưỡng

Hải Phòng có khá nhiều đền thờ Đức Thánh Trần Hưng Đạo, Lê Hoàng và Ngô Vương Quyền cũng như đền thờ chúa Năm Phương và hệ thống chùa chiền phong phú.

Hạ tầng công nghệ thông tin

Thành phố những năm gần đây quan tâm khá nhiều đến công nghệ thông tin và tạo điều kiện cho các doanh nghiệp làm việc trên lĩnh vực này (gia công, thiết kế, tư vấn, quản trị, triển khai phần mềm, hệ thống thông tin, ...). Bằng chứng là đã có hàng loạt công ty gia công phần mềm được thành lập và phát triển: An Biên soft, P.I.T Việt, Vigoor, Hapecom, ... Điều này giúp nhiều sinh viên ngành công nghệ thông tin của thành phố và các tỉnh lân cận (Quảng Ninh, Thái Bình, Hải Dương, Nam Định,...) tránh khỏi tình trạng thiếu việc chung hiện nay. Nhưng hướng đi chung của các công ty ở Hải Phòng cũng không khác Hà Nội, Hồ Chí Minh và Đà Nẵng - tập trung mạnh vào gia công phần mềm từ những dự án thuê ngoài của các nước phát triển. Hải Phòng cũng là 1 trong 4 trọng điểm và việc làm công nghệ thông tin của Việt Nam (3 nơi khác là TP. Hồ Chí Minh, Hà Nội, Đà Nẵng). Mục tiêu của thành phố là đến năm 2020, tỉ trọng của ngành công nghệ thông tin (phần mềm và phần cứng) chiếm khoảng 20%-30% GDP của thành phố, hướng Hải Phòng thành một trong những thành phố hàng đầu của Đông Nam Á về phát triển và ứng dụng công nghệ thông tin.

Hầu hết mọi hoạt động của chính quyền cũng như cơ quan đều được số hóa, giao diện chủ yếu qua internet và công khai trên các cổng thông tin điện tử.

Thể dục, thể thao

Xem đá bóng trên [sân Lạch Tray](#), Hải Phòng

Hải Phòng là một trung tâm mạnh của [thể thao Việt Nam](#). Hải Phòng có thể mạnh trong các môn [thể thao](#) như [bắn cung](#), [bóng đá](#), [bơi lội](#), [nhảy cao](#), [thể dục dụng cụ](#), [cử tạ](#) và [khiêu vũ thể thao](#). Nhiều vận động viên Hải Phòng đã đánh dấu những cột mốc quan trọng của thể thao Việt Nam trong hành trình hội nhập vào thể thao khu vực cũng như quốc tế.

[Thể dục dụng cụ](#) Hải Phòng từng có Nguyễn Thị Nga, người giành HCV [SEA Games](#) đầu tiên năm 1997 cho thể dục dụng cụ Việt Nam. Hơn một [thập kỷ](#) sau, đến lượt [Phan Thị Hà Thanh](#) đưa thể dục dụng cụ Việt Nam xuất hiện trên bản đồ của thể dục dụng cụ thế giới với tấm HCV giải vô địch thể dục dụng cụ châu Á 2009, 2 HCB World Cup thể dục dụng cụ 2010 và tấm HCV tại [giải vô địch thể dục dụng cụ thế giới](#) năm 2011. Đây là lần đầu tiên một vận động viên thể dục

dụng cụ Việt Nam giành được huy chương tại giải vô địch thể dục dụng cụ thế giới. Trong [điền kinh](#), [Bùi Thị Nhung](#) là vận động viên đầu tiên đoạt được HCV cấp châu lục về cho điền kinh Việt Nam với tấm HCV ở nội dung nhảy cao nữ tại giải vô địch châu Á năm 2003. Trong bơi lội, [Nguyễn Hữu Việt](#) là một trong những cái tên hàng đầu của thể thao Việt Nam trên đường đua xanh với 3 tấm HCV [SEA Games](#) liên tiếp.

Riêng bóng đá vẫn là môn thể thao được người Hải Phòng yêu thích nhất. Bóng đá được [người Pháp](#) du nhập vào Việt Nam từ những năm đầu thế kỷ 20, trong khi Hải Phòng là một vài nơi ở Việt Nam lúc đó có phong trào bóng đá phát triển mạnh nhất với nhiều đội bóng (gồm cả [người Việt](#) và người Pháp) được thành lập. Bóng đá Hải Phòng đã trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm, nhiều đội bóng lần lượt bị giải thể để hiện nay chỉ còn lại một đội bóng duy nhất là [Câu lạc bộ bóng đá Vicem Hải Phòng](#) đang thi đấu tại Giải bóng đá chuyên nghiệp quốc gia [V-League](#). Tuy vậy [sân vận động Lạch Tray](#) vẫn thuộc số ít sân bóng tại Việt Nam còn duy trì được số lượng khán giả cao trong vài năm qua (trung bình trên một vạn khán giả mỗi trận đấu).

Y tế

Các bệnh viện lớn

Tại Hải Phòng, hiện có 15 bệnh viện và viện y phục vụ nhu cầu khám chữa bệnh cho nhân dân thành phố và các tỉnh lân cận như Quảng Ninh, Thái Bình,...

1. [Bệnh viện đa khoa Việt Tiệp Hải Phòng](#) (phố Nhà Thương, quận Lê Chân). Đây là bệnh viện lớn nhất Hải Phòng, là nơi áp dụng những khoa học kỹ thuật hàng đầu Việt Nam.
2. [Bệnh viện Phụ sản Hải Phòng](#) (phố Trần Quang Khải, quận Hồng Bàng)
3. [Bệnh viện nhi Hải Phòng](#) (phố Việt Đức, Lãm Hà, quận Kiến An)
4. [Bệnh viện đa khoa Kiến An](#) (phố Trần Tất Văn, Quận Kiến An)
5. [Bệnh viện lao Hải Phòng](#) (phố Trần Tất Văn, Quận Kiến An)
6. [Bệnh viện chỉnh hình và phục hồi chức năng Hải Phòng](#) (tên khác - bệnh viện Naury - phố Trần Tất Văn, Quận Kiến An)
7. [Bệnh viện Y học cổ truyền Hải Phòng](#) (phố Nguyễn Đức Cảnh, quận Lê Chân)
8. [Bệnh viện Tâm thần Hải Phòng](#) (phường Đông Khê, quận Ngô Quyền)
9. [Viện Quân Y 7](#) (phố Bến Bính, quận Hồng Bàng)
10. [Viện Y học biển Việt Nam](#) (Đường Nguyễn Văn Linh, quận Lê Chân)
11. [Viện Y học Hải Quân](#) (Đường Phạm Văn Đồng, quận Dương Kinh)
12. [Viện Mắt Hải Phòng](#)
13. [Bệnh viện Phụ sản Quốc Tế Hải Phòng](#) (phố Nguyễn Văn Linh, quận Lê Chân)
14. [Bệnh viện đa khoa quốc tế Hải Phòng](#) (phố Nhà Thương, phường Cát Dài, quận Lê Chân)

Du lịch

Bài chi tiết: [Du lịch Hải Phòng](#)

Hon Dau resort

Hải Phòng là một trung tâm du lịch lớn của Việt Nam. Là một thành phố lớn và gần biển đảo, Hải Phòng là một mắt xích quan trọng trong tam giác kinh tế và du lịch Hải Phòng - Hà Nội - Quảng Ninh. Hải Phòng sở hữu nhiều điểm tham quan, khu du lịch chất lượng cao, đạt tầm quốc tế như resort 4 sao và Casino, sân gôlf Đồ Sơn, khu nghỉ dưỡng - sinh thái và bể bơi lọc nước biển tạo sóng lớn nhất Châu Á tại [Hòn Dấu](#)^[31], 2 khu resort Sông Giá và Camela ở nội đô, khu du lịch suối nước nóng ở Tiên Lãng, 2 resort Catba Island và Catba Resort and Spa ở [quần đảo Cát Bà](#), [đảo nhân tạo Hoa Phượng](#) (sẽ chính thức đi vào hoạt động vào năm 2013),... Khách du lịch nước ngoài, đặc biệt là khách du lịch [Châu Âu](#) luôn có hứng thú với [quần đảo Cát Bà](#), một hòn đảo xinh đẹp với [hệ sinh thái rừng](#), biển phong phú cùng với những khách sạn, nhà hàng chất lượng cao.

Năm [2010](#), Hải Phòng đón 4,2 triệu lượt khách, trong đó khách quốc tế chiếm 596.400 lượt.^[32] Trong 7 tháng đầu năm [2011](#), thành phố đón 2,516 triệu lượt khách, khách quốc tế chiếm 339,3 nghìn lượt. Tổng doanh thu của hoạt động khách sạn, nhà hàng, dịch vụ đạt hơn 5,6 nghìn tỷ đồng, tăng 29,2% so với cùng kỳ, trong đó [doanh thu lưu trú](#) và [dịch vụ lữ hành](#) đạt 908,4 tỷ đồng, tăng 15% và đạt 60,6% kế hoạch.^[33]

Ngày nay, do nhận được sự quan tâm đúng đắn của thành phố và các nhà đầu tư nên du lịch Hải Phòng ngày càng thêm khởi sắc. Sản phẩm tour du lịch của Hải Phòng ngày càng đa dạng và lôi cuốn, với hệ thống di tích đền miếu và giá trị văn hoá truyền thống lễ hội, tài nguyên [di sản văn hoá](#)... Điều đó đã góp phần làm phong phú các tour du lịch trên địa bàn. Khu du lịch [Đồ Sơn](#) gần đây đã khai trương bể bơi nước mặn tạo sóng lớn nhất [Châu Á](#) ở [Hon Dau Resort](#), xây dựng khách sạn 5 sao hình cánh buồm Pullman tại [đảo nhân tạo Hoa Phượng](#)^[34] - biểu tượng tương lai của [Thành phố Hoa phượng đỏ](#). Cát Bà hiện nay đang làm tốt việc mở rộng tour, tuyến bằng thuyền trên vịnh với tàu, xuồng cao tốc và bơi thuyền [kayak](#), ngoài ra đang nghiên cứu và phát triển thêm chương trình du lịch lặn biển tại nơi có [san hô](#)...

Mặc dù đạt được nhiều kết quả khả quan và được đánh giá là một điểm đến hấp dẫn nhưng theo đánh giá của những chuyên gia lữ hành, [du lịch Hải Phòng](#) vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế vốn có. Hải Phòng vẫn chưa khai thác hết những thế mạnh về địa lý, tự nhiên

và con người. Du lịch thành phố đã và đang tiếp tục có những bước chuyển mình mạnh mẽ để xứng đáng với vị thế trung tâm du lịch lớn của Việt Nam.

Hải Phòng được chọn là trung tâm của Năm Du lịch Quốc gia 2013 đồng bằng Sông Hồng. Lễ khai mạc được dự kiến tổ chức ngày 12 tháng 5 năm 2013 tại Quảng trường Nhà hát lớn thành phố Hải Phòng.^[35]

Danh lam thắng cảnh

- ♦ **Khu du lịch biển Đồ Sơn** : **Đồ Sơn** là khu nghỉ mát nổi tiếng nằm cách thành phố Hà Nội 120 km và cách trung tâm thành phố Hải Phòng 20 km. Đây là một bán đảo nhỏ được bao quanh bởi núi, vươn dài ra biển có những bãi cát mịn trên những bờ biển rợp bóng phi lao. Trong lịch sử, Đồ Sơn là nơi nghỉ ngơi của vua chúa, quan lại đô hộ; nổi tiếng là "ngôi nhà bát giác kiên cố" của Bảo Đại - ông vua cuối cùng của triều đại phong kiến Việt Nam. Ngày nay, Đồ Sơn là một điểm đến lý tưởng của khách du lịch trong ngày hè, với chất lượng dịch vụ tốt và giá cả tương đối mềm. Đồ Sơn còn nổi tiếng với casino duy nhất ở Việt Nam, cùng với hệ thống sân golf đạt chuẩn quốc tế.

Cát Bà về đêm

- ♦ **Quần đảo Cát Bà** : **Cát Bà** là đảo lớn nhất trong hệ thống quần đảo gồm 366 đảo nhỏ, cách thành phố Hải Phòng 70 km. Cát Bà nổi tiếng với những bãi biển trong xanh trải dài trên những bãi cát trắng mịn màng và hệ thống sinh thái rừng ngập mặn, nhiệt đới xanh quanh năm. Đến Cát Bà du khách có thể đến thăm **vinh Lan Hạ**, động Trung Trang, động Trung Sơn, động Phù Long, **vườn quốc gia Cát Bà** hay tham gia tắm biển, chèo thuyền **kayak**, lặn biển và thưởng thức đặc sản biển nổi tiếng. Đặc biệt trong khu rừng nguyên sinh Cát Bà có loài **Vọoc đầu vàng**, loài thú cực quý hiếm trên thế giới chỉ có tại Cát Bà.^[36]

Quần đảo Cát Bà đã được UNESCO công nhận là khu dự trữ sinh quyển thế giới tại Paris vào 29/10/2004 và đang đề nghị được công nhận là di sản thiên nhiên thế giới theo tiêu chí đa dạng sinh học.^[37]

- ♦ **Đảo Hòn Dấu** : Là một đảo nhỏ nằm cách Đồ Sơn 1 km về phía Đông Nam. Nét hấp dẫn của **Hòn Dấu** là nét hoang sơ tĩnh mịch cách biệt hẳn với Đồ Sơn ồn ào với những gốc **si**

cổ thụ khổng lồ. Hệ thực vật nguyên vẹn cả 3 tầng cùng với những rễ cây lớn tua tủa đâm sâu vào lòng đất càng làm cho đảo thêm cổ kính. Nét hoang sơ, tĩnh mịch ấy như càng được tôn thêm với [Đền Thờ Nam Hải Vương](#) cùng với ngọn [hải đăng](#) hơn một trăm năm tuổi. Đối với người dân nơi đây, đảo Hòn Dấu là một nơi linh thiêng đến mức họ tin rằng không một ai có thể lấy đi ở đây bất cứ thứ gì dù đó chỉ là một hòn đá, hay một chiếc lá cây. Chính vì thế, trải qua hàng trăm năm, Đảo Dấu vẫn giữ được nét hoang sơ kỳ vĩ.

Khu nghỉ dưỡng

- Khu du lịch suối nước nóng Tiên Lãng: Khu du lịch suối nước nóng này được coi là độc nhất vô nhị ở đồng bằng Bắc Bộ. Trong những năm gần đây lượng khách du lịch nội địa và nước ngoài đến đây ngày càng tăng. Đây còn được coi là 1 trong 5 mỏ nước khoáng nóng có giá trị nhất ở Việt Nam.^[38]
- Hòn Dấu Resort: Hòn Dấu Resort nằm tại khu 3 của khu du lịch biển Đồ Sơn, với hệ thống khách sạn, nhà hàng, trung tâm mua sắm, bể bơi, khu công viên nước, khu vui chơi, sân golf, bãi tắm tự nhiên và nhân tạo cùng với không gian thiên nhiên rộng mở, hồ nước và cây xanh. Hòn Dấu resort được xây dựng với mục đích xóa bỏ tính mùa vụ trong du lịch và định kiến về nước biển Đồ Sơn không được trong. Hòn Dấu Resort còn được đánh giá là "Đà Lạt thu nhỏ" trong lòng biển và là khu nghỉ dưỡng đồng bộ nhất miền Bắc.
- Catba Sunrises và Catba Island Resort & Spa: Đây là 2 khu nghỉ dưỡng cao cấp nằm tại Cát Bà, cung cấp cho du khách những dịch vụ, tiện nghi cao cấp với tiêu chuẩn Châu Âu. Nơi đây rất thu hút du khách quốc tế đến nghỉ dưỡng.

Ngoài ra còn có một số resort khác đang trong quá trình xây dựng như **Sông Giá Resort**, [đảo nhân tạo Hoa Phượng](#) (2013)^[39] và **Cát Bà Amatina**(2012).^[37]

Khách sạn chuẩn quốc tế

Một số khách sạn tiêu biểu của Hải Phòng là [Best Western Pearl River](#), [khách sạn quốc tế Sao Biển](#), [khách sạn Nam Cường](#) (cũ là [Tray Hotel](#)), [Harbour View](#), [Camela](#), [Cát Bà Sunrise](#), [Cát Bà Island Resort & Spa](#).

Tại Hải Phòng đang có nhiều dự án xây dựng những khách sạn mới tiêu chuẩn quốc tế. Trong đó có 2 khách sạn theo tiêu chuẩn 5 sao quốc tế đang được xây dựng: Một tại [đảo nhân tạo Hoa Phượng](#), [Đồ Sơn](#) và một ở vịnh tránh bão thuộc [đảo Cát Bà](#) , nằm tại Cát Bà Island Resort & Spa. Ngành du lịch Hải Phòng dự tính sẽ có thêm từ 5 tới 7 khách sạn chuẩn quốc tế tại nội thành và trên các khu du lịch, nghỉ dưỡng Đồ Sơn, Cát Bà, [Sông Giá Resort](#) và đảo nhân tạo Hoa Phượng để nâng tầm du lịch của thành phố.

Thành phố kết nghĩa

Ngoài việc kết nghĩa với thành phố [Đà Nẵng](#)^[40], Hải Phòng có quan hệ hợp tác hữu nghị với các thành phố của các quốc gia gồm:^[41]

- ◆ [Incheon](#), [Hàn Quốc](#)
- ◆ [Seattle](#), [Hoa Kỳ](#)
- ◆ [Thiên Tân](#), [Trung Quốc](#)
- ◆ [Côn Minh](#), [Trung Quốc](#)
- ◆ [Nam Ninh](#), [Trung Quốc](#)
- ◆ [Longueuil](#), [Canada](#)
- ◆ [Tỉnh Viêng Chăn](#), [Lào](#)
- ◆ [Bang Mecklenburg-Vorpommern](#), [Đức](#)
- ◆ [Saint Petersburg](#), [Nga](#)
- ◆ [Vladivostok](#), [Nga](#)

Hình ảnh Hải Phòng

Tượng đài nữ tướng Lê Chân.

Chợ hải sản, Cát Bà, Hải Phòng.

TD Plaza, Hải Phòng.

Resort ở Cát Bà.

đường Nguyễn Bình Khiêm

Xem thêm

- ♦ [Cảng Hải Phòng](#)

Chú thích

- [^] [ⓘ] [Ⓘ] [“Diện tích, dân số và mật độ dân số năm 2011 phân theo địa phương”](#). Tổng cục Thống kê Việt Nam. Truy cập 30 tháng 9 năm 2012.
- [^] [“Hải Phòng- Vị thế và tầm nhìn”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
- [^] [“Hiện trạng sử dụng đất phân theo địa phương”](#). Tổng cục Thống kê Việt Nam (1 tháng 1 năm 2009). Truy cập 4 tháng 6 năm 2012.
- [^] [“Hai Phong”](#) (bằng en). World Climate Guide.
- [^] [“Địa chỉ tiền sử Cái Bèo, đảo Cát Bà”](#). [Viên Khảo cổ học Việt Nam](#). Truy cập 7 tháng 5 năm 2012.
- [^] xứ Đàng Ngoài được người châu Âu gọi là Tunquini, Tunquin, Tunking hay Tonkin sau này
- [^] *Quorum omnium exemplum, in portu regni Tunquini ad Batsham, sub latitudine Boreali 20 gr. 50 min.* (Philosophiae Naturalis Principia Mathematica, Liber Tertius. De Mundi Systemate, Propositio XXIV. Theorema XIX, 1687)
- [^] *Ce singulier phénomène a été observé à Batsha, port du royaume de Tunquin, et dans quelques autres lieux. Il est vraisemblable que des observations faites dans les divers ports de la terre, offriraient toutes les variétés intermédiaires entre les marées de Batsha et celles de nos ports.* (Exposition du système du monde, Livre quatrième, Chapitre X. Du flux et du reflux de la mer, 1796)
- [^] [Bàì Bui Viên - Người đặt nền móng cho sự ra đời của thành phố Cảng Hải Phòng](#)
- [^] Baron & La Salle. *Dictionnaire des Communes administratif et militaire, France métropolitaine et France d'outre-mer*. Paris: Charles-Lavauzelle & Cie, 1949.
- [^] [Bàì Tên gọi Hải Phòng có từ bao giờ](#)
- [^] Hydrographic Office of the Admiralty. *The China Sea Directory* Vol II. London: Eyre and Spottiswoode, 1906. tr 475
- [^] trong tập hồi ký "Một thời và mãi mãi", do NXB Hải Phòng ấn hành 9/1997 có đoạn trích lời cố [Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh](#): "*Tuy tôi quê quán Hưng Yên, sinh ra ở Hà Nội nhưng đối với tôi, tôi coi mình như một người con của thành phố cảng Hải Phòng. Coi như Hải Phòng một lần nữa sinh ra tôi. Và, tôi nhận Hải Phòng là quê hương. Bởi vì tôi trưởng thành bắt đầu từ chính nơi thân thương ấy!*"
- [^] [ⓘ] [Ⓘ] [“Kiến trúc đô thị Hải Phòng- Sự kết hợp của các nền văn hóa”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
- [^] [“Phát triển thành phố đến năm 2020 Hải Phòng phải xứng tầm là đô thị đặc biệt của cả nước”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
- [^] Theo quy mô, [người Pháp](#) xây dựng "Nhà hát lớn" tại [Hà Nội](#), và 2 "Nhà hát thành phố" tại [Hải Phòng](#) và [Sài Gòn](#) (nay là [thành phố Hồ Chí Minh](#))
- [^] Tên địa điểm "quán hoa" tại dải trung tâm thành phố được người Hải Phòng sử dụng trong giao tiếp thông thường , đã trở thành 1 tên địa danh "Quán Hoa" của Hải Phòng
- [^] [“Bảo tàng Hải Phòng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
- [^] [ⓘ] [Ⓘ] [“Liên kết phát triển giữa Hà Nội và Hải Phòng đóng vai trò quan trọng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
- [^] [“GDP Hải Phòng 2011 tăng 11,3%”](#).
- [^] [“PCI 2011: Lào Cai và Bắc Ninh 'vượt vũ môn' ngoạn mục”](#). Phòng thương mại và Công nghiệp Việt Nam. Truy cập 23 tháng 2 năm 2012.
- [^] [“Hải Phòng - trung tâm thương mại”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.

23. [^ “Ga Hải Phòng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
24. [^ “Du lịch Hải Phòng”. Ga Hải Phòng](#). Truy cập 2012=6=04.
25. [^ “Tuyến bay Hải Phòng - Đà Nẵng đạt hiệu quả cao”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
26. [^ “Xây dựng sân bay quốc tế Hải Phòng tại Tiên Lãng: Thêm đường băng cất cánh cho vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
27. [^](#) có giai thoại kể rằng, thời Pháp, cây cầu được thiết kế như cánh công, có thể nâng/ mở ra được để tàu lớn vào sông Tam Bạc, vậy nên cầu có tên là Cầu Quay
28. [^ “Chuyên những đầu bếp “mang chuông đi đánh xứ người””](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
29. [^ “Lần đầu tiên Việt Nam tham gia “Lễ hội Biển Brest 2008””](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
30. [^ “Nâng cao chất lượng dạy văn hóa với giáo dục kỹ năng sống”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
31. [^ “Hồ bơi tao sóng lớn nhất châu Á tại Đồ Sơn thu hút hàng nghìn du khách”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
32. [^ “Điều kiện tự nhiên”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
33. [^ “Khu du trữ sinh quyển Cát Bà”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
34. [^ “Sẽ có khách sạn 5 sao Pullman tại đảo Hoa Phượng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
35. [^ “2013 là năm du lịch quốc gia đồng bằng sông Hồng”](#). [Vnexpress](#). Truy cập 16 tháng 7 năm 2012.
36. [^ “Hải Phòng là thành phố có điều kiện tự nhiên phong phú, đa dạng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
37. [^](#) [^](#) [^](#) “Cát Bà Amatina: Cơ hội tiềm năng cho các nhà đầu tư khôn khéo”. Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
38. [^ “Có một Khu du lịch suối nước khoáng nóng Tiên Lãng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
39. [^ “Đào nhân tao Hoa Phượng”](#). Truy cập 1 tháng 9 năm 2011.
40. [^ “Hải Phòng và Đà Nẵng cùng hướng tới tương lai”](#). Ủy ban nhân dân Thành phố Đà Nẵng. Truy cập 4 tháng 6 năm 2012.
41. [^ “Các thành phố có quan hệ hợp tác hữu nghị”](#). Sở Ngoại vụ Hải Phòng. Truy cập 4 tháng 6 năm 2012.

Liên kết ngoài

- ♦ [Cổng thông tin điện tử chính thức của thành phố Hải Phòng](#)
- ♦ [Trang web của thành phố Hải Phòng](#)
- ♦ [Mỹ thuật Hải Phòng - Trang thông tin và tư liệu đầy đủ nhất về các nghệ sỹ tạo hình Đất Cảng](#)

Nguồn: http://vi.wikipedia.org/wiki/H%E1%BA%A3i_Ph%C3%B2ng

PB23022013